



# Evropski regionalni modul raziskave ICCS 2022

## **PRVI REZULTATI**

Dr. Eva M. Klemenčič, NRC ICCS, Pedagoški inštitut

[eva.klemencic@pei.si](mailto:eva.klemencic@pei.si)

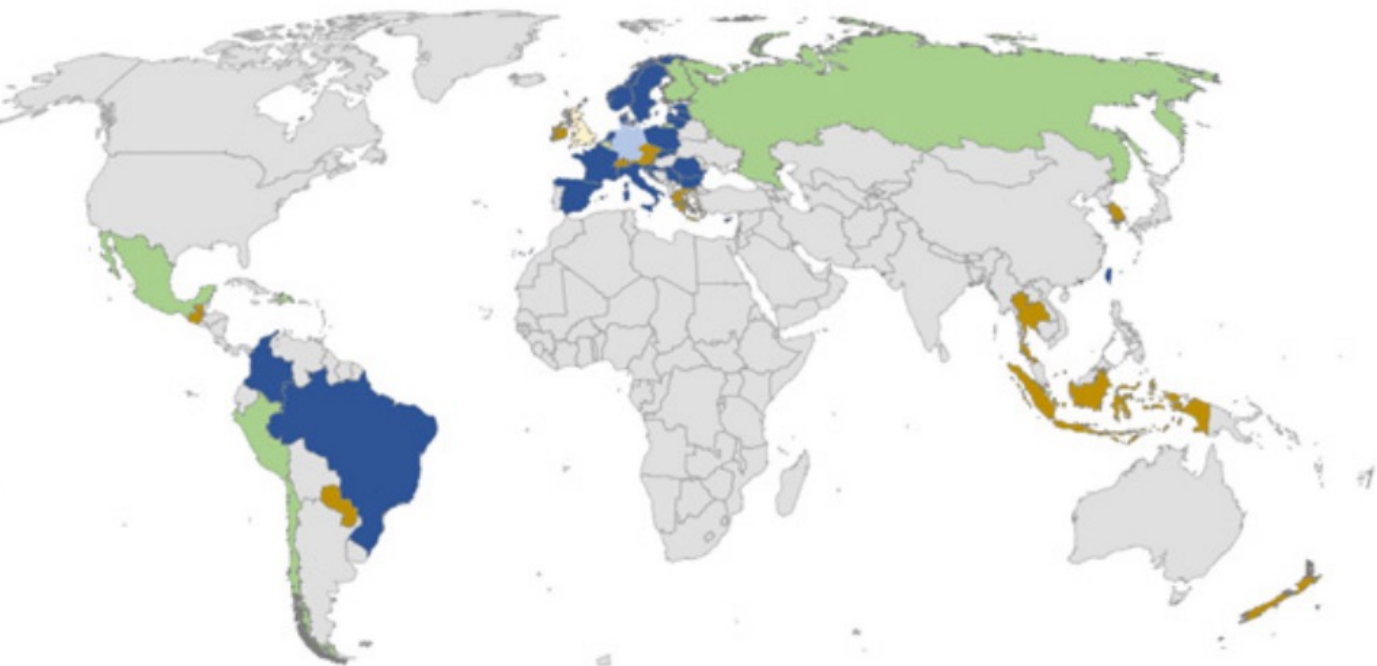
6. 3. 2024

# Agenda

- ICCS, ERM.
- **PRVI REZULTATI.**
- Dostop, V & O.

# O ICCS in ERM

- CIVED 1999, ICCS 2009, 2016, **2022 (ERM)**.
- **Vprašalnik** (povezljivi podatki – vprašalnik(a), preizkus državljanske vednosti), praviloma 8. razred.



ERM: cca. 60.000 učenk/-ev (8. r.),  
18 držav + 2 primerjalni regiji.

ICCS hkrati z ERM!

**Slovenija:**

- 177 šol,
- 3.466 (+ 1.478) = 4.944 učencev,
- 11. april do 22. junij 2022.

**Podatki reprezentativni za  
populacijo osmošolcev/-k!**

Zahvala vsem šolam, ravnateljem,  
učiteljem, učencem.

# **PRVI REZULTATI**

# Občutek učencev o svoji evropski identiteti

- **Večina** učencev evropskih držav (**ED**) poročala, da se **zaznavajo kot Evropejci**, so **ponosni, da živijo v Evropi**, in so ji tudi **pripadni**, se imajo za državljana/-ko Evrope šele nato državljana/-ko **sveta**. Podobno za EU: se **počutijo kot del EU**, so **ponosni, da je država članica EU**. **SVN – pri vsaki trditvi:  $\Delta$** .
- **L: najmočnejši občutek** (Hrvaška, Španija), **najšibkejši** (Ciper, Latvija, Poljska). **SVN :  $\Delta$** .
- **Trendi (L): ED/SVN povečanje občutka evropske identitete** 2009/2022, 2016/2022 (ne pri vsaki posamezni državi, npr. Italija).
- **Razlike (L): ED/SVN v prid fantom, brez priseljskega ozadja, večje zaupanje v državljanske institucije**.

## Priložnostih učenja o Evropi (in EU) v šoli

- ED: **Največ** učencev ... priložnost učiti se o **zgodovini Evrope**, EU, ... najmanj pa o političnih in družbenih vprašanjih v drugih evropskih državah, političnem in gospodarskem sodelovanju evropskih držav, o vlogah in funkcijah EU.
- **SVN**: pri večini postavk nad/**precej nad ED**, razen pri zgodovini Evrope (= ni odstopanj z ED).
- Učitelji: priložnosti **učencev za učenje o EU precej nad ED. Izobraževanja, usposabljanja o EU precej nad ED, njihova pripravljenost za poučevanje teme EU ne odstopa od ED.**

# Stališča učencev o **svobodi in omejitvah gibanja** zaradi dela znotraj Evrope (za državljane evropskih držav)

- **Svoboda gibanja** (dovoljeno, da delajo kjer koli v Evropi, ... dobro za evropsko gospodarstvo, ... pripomore k zmanjšanju brezposelnosti). **SVN:** ▽.

**Trendi (L):** ED ni razlik. Bolgarija, **Slovenija**, Hrvaška – **negativen trend z I. 2016.**

**Razlike (L) ED/SVN:** spol ni razlik, **v prid višjemu SES, višji državljan. vednosti.**

- **Omejitve gibanja** (moralo biti omejeno, ... urejeno s sporazumi med državami, ... zaprositi za delovno dovoljenje). **SVN:** ▲▲△.

**Razlike (L) ED/SVN** v prid **fantom, nižji** ravni državljanske vednosti, v ED tudi v prid nižjemu SES, v SVN glede na SES ni razlik.

# Stališča učencev do **sodelovanja** med evropskimi državami pri **okoljskih vprašanjih**, **podpora skupnim pravilom** na različnih področjih

- Podpora **sodelovanja** glede **okoljskih vprašanj** (enaka pravila za varovanje okolja; skupni protokoli/pravila za zmanjšanje podnebni sprememb; spodbujanje gospodarske rasti, ki bo trajnostna za okolje; spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije; uporabo čistih tehnologij v državah zunaj Evrope). (L): **SVN** ▽.

**Razlike (L) ED/SVN:** v prid **dekletom, višjemu SES, višjim ravnem državlanske vednosti.**

- **Visoka podpora za sodelovanje med evropskimi državami:** skupna pravila za preprečevanje in boj proti **terorizmu, evropska vojska** za mednarodne misije, pravila za **zmanjšanje socialnih in ekonomskih neenakosti** med bogatimi in revnimi, boj proti **nalezljivim boleznim, pravila za sprejem beguncev** itd. (L): **SVN ne odstopa od ED.**

**Razlike (L) ED/SVN:** med spoloma ni razlik, sicer pa v prid **višjemu SES, višjim ravnem državlanske vednosti.**



# Percepcija **diskriminacije** s strani učencev **v svojih državah**

- **Precejšnje razlike**, vendar največ: člani skupnosti LGBT+, priseljenci, revni, ljudje afriškega porekla, ...
- **SVN**: člani skupnosti **LGBT+** (75 %), **revni** (71 %), **priseljenci** (68 %), ljudje **afriškega porekla** (66 %), **verske manjšine** (60 %), ljudje, katerih **politično mnenje je drugačno od večine** (58 %), **invalidi** in **pripadniki etničnih manjših** (po 56 %), **ženske** (55 %), **mladi** (51 %), **starejši** (45 %).

... ni razlik z ED, **več kot ED**, manj kot ED.

## Poročanje učencev o **politično-potrošniškem ravnanju** ter poročanje učencev o **svojem trajnostnem ravnanju**

- **Politično-potrošniško vedenje** (nakup izdelkov, ki jih je mogoče reciklirati; zavrnitev nakupa dobrin, izdelanih v podjetjih, kjer delajo otroci; ... izdelava negativno vpliva na okolje, nakup ekoloških izdelkov itd.). (L) **SVN: ne odstopa od ED.**
- **Trajnostno ravnanje:** nakup rabljenih oblačil, zmanjšanje porabe električne energije (ugašanje luči itd.), popravilo stvari namesto nakupa novih, izogibanje kupovanju izdelkov v plastični embalaži itd.).

(L) **SVN:** ▽.

**Razlike** za trajnostno ravnanje: ED/**SVN** v prid **dekletom, višjim SES,** višjim ravnem državlanske vednosti.

## Pričakovanja učencev do **prihodnosti Evrope – pozitivni in negativni scenarij ... Evropa čez 10 let.**

- **Pozitivni scenarij:** več miru, močnejše sodelovanje med evropskimi državami, krepitev demokracije, manjša onesnaženost zraka, boljši dostop do zdravstvene oskrbe, med političnimi voditelji več žensk itd.

(L) **SVN ni odstopanja od ED** ... so pa pri posameznih trditvah.

- **Negativni scenarij:** trditve spodaj.

(L) **SVN  $\Delta$  (in tudi pri vseh posameznih postavkah): še posebej (precej nad ED):** več rasizma, terorizem bo večja grožnja, več revščine in nezaposlenosti. Sicer pa **nad ED:** več nalezljivih bolezni (ošpice, covid ...), verska nestrpnost, vpliv manjših skupin bogatih ljudi na politiko, večje ekonomske razlike med bogatimi/revnimi državami.

## Pozitivna in negativna stališča do EU

- **Pozitivna stališča:** EU ... skrbi za okolje, zagotavlja svobodo govora, dobra za gospodarstvo posameznih držav, zagotavlja spoštovanje človekovih pravic povsod po Evropi, ...

(L) **SVN ni odstopanja od ED** ... so pa pri posameznih trditvah.

**Razlike:** ED/**SVN** v prid fantom, **višjemu SES**, tudi višjim ravnem državljsanske vednosti (v SVN pri slednjem ni razlik glede na državljsansko vednost).

- **Negativna stališča:** institucije EU stanejo preveč denarja; na sprejemanje EU politik preveč vplivajo najbogatejše države članice; EU večinoma vodijo neizvoljeni uradniki; sprejemanje EU politik traja predolgo, da bi bilo učinkovito.

(L) **SVN**  $\Delta$  ... posamezne postavke: prvi prvih dveh nad ED, pri drugih dveh ni razlik.

**Razlike:** ED/**SVN** v prid fantom, nižjim ravnem državljsanske vednosti, nižjemu SES (v SVN ni razlik glede na SES).

# Zaupanje v institucije EU

Izobraževalni sistem	Evropski komisiji						Evropskemu parlamentu					
	2022		2016	2009	Razlika (2022 : 2016)	Razlika (2022 : 2009)	2022		2016	2009	Razlika (2022 : 2016)	Razlika (2022 : 2009)
Bolgarija	53 (1,3)	▽	66 (1,1)	60 (1,1)	-13 (1,7)	-7 (1,7)	53 (1,4)	▽	69 (1,2)	63 (1,1)	-16 (1,8)	-10 (1,8)
Hrvaška <sup>1</sup>	55 (1,4)	▽	65 (1,4)	-	-10 (2,0)	-	57 (1,3)	▽	68 (1,4)	-	-10 (1,9)	-
Ciper	52 (1,2)	▽	-	45 (1,1)	-	7 (1,6)	51 (1,1)	▼	-	44 (1,1)	-	7 (1,5)
Estonija	66 (1,5)		64 (1,3)	54 (1,5)	1 (2,0)	12 (2,1)	69 (1,3)		68 (1,3)	58 (1,5)	1 (1,9)	10 (2,0)
Francija	54 (1,1)	▽	-	-	-	-	56 (1,1)	▽	-	-	-	-
Italija	68 (1,1)	△	75 (1,0)	75 (1,0)	-7 (1,5)	-7 (1,5)	70 (1,1)	△	75 (1,0)	79 (0,9)	-5 (1,5)	-9 (1,4)
Latvija <sup>1</sup>	59 (1,0)		-	49 (1,6)	-	10 (1,9)	60 (1,2)	▽	-	51 (1,4)	-	8 (1,8)
Litva	75 (1,1)	▲	80 (0,9)	66 (1,2)	-5 (1,5)	9 (1,7)	75 (1,2)		82 (1,0)	70 (1,2)	-7 (1,5)	6 (1,7)
Malta	59 (1,7)		70 (0,8)	61 (1,8)	-11 (1,8)	-2 (2,5)	61 (2,0)		72 (0,7)	62 (1,7)	-11 (2,1)	-1 (2,6)
Nizozemska †	-		70 (1,5)	-	-	-	76 (1,2)	▲	71 (1,4)	-	5 (1,9)	-
Poljska	55 (0,9)	▽	-	49 (1,3)	-	5 (1,6)	56 (0,9)	▽	-	49 (1,3)	-	7 (1,6)
Romunija	69 (2,2)	△	-	-	-	-	68 (2,5)	△	-	-	-	-
Slovaška	55 (1,3)	▽	-	55 (1,4)	-	0 (1,9)	58 (1,4)	▽	-	57 (1,3)	-	1 (1,9)
Slovenija	53 (1,0)	▽	63 (1,1)	59 (1,3)	-10 (1,5)	-6 (1,6)	53 (1,0)	▽	64 (1,2)	58 (1,4)	-10 (1,6)	-5 (1,7)
Španija	57 (1,1)	▽	-	61 (1,1)	-	-4 (1,5)	59 (1,1)	▽	-	63 (1,0)	-	-4 (1,5)
Švedska <sup>1</sup>	78 (1,2)	▲	73 (0,9)	66 (1,3)	5 (1,6)	12 (1,8)	79 (1,4)	▲	75 (0,9)	69 (1,2)	3 (1,7)	10 (1,8)
<b>Evropsko povprečje ICCS 2022</b>	61 (0,3)						62 (0,3)					
<b>Evropsko povprečje ICCS 2016/2022</b>	63 (0,1)		70 (0,0)		-6 (0,1)		66 (0,4)		71 (0,4)		-6 (0,6)	
<b>Evropsko povprečje ICCS 2009/2022</b>	61 (0,4)			59 (0,4)		2 (0,5)	62 (0,4)			60 (0,4)		2 (0,5)

Izobraževalni sistem	Nacionalni vladi					
	2022		2016	2009	Razlika (2022 : 2016)	Razlika (2022 : 2009)
Bolgarija	46 (1,3)	▽	59 (1,2)	56 (1,3)	-12 (1,8)	-10 (1,8)
Hrvaška <sup>1</sup>	31 (1,1)	▼	42 (1,5)	-	-11 (1,9)	-
Ciper	46 (1,1)	▽	-	51 (0,9)	-	-5 (1,4)
Estonija	71 (1,2)	▲	73 (1,2)	62 (1,4)	-2 (1,7)	9 (1,9)
Francija	54 (1,2)	△	-	-	-	-
Italija	53 (1,1)	△	57 (1,0)	74 (0,9)	-4 (1,5)	-20 (1,4)
Latvija <sup>1</sup>	51 (1,4)		60 (1,3)	32 (1,2)	-8 (1,9)	19 (1,8)
Litva	68 (1,1)	▲	74 (1,0)	54 (0,9)	-6 (1,5)	14 (1,5)
Malta	50 (1,5)		66 (0,8)	62 (1,4)	-16 (1,7)	-12 (2,0)
Nizozemska †	73 (1,3)	▲	70 (1,4)	-	3 (1,9)	-
Poljska	27 (1,0)	▼	-	36 (1,2)	-	-9 (1,6)
Romunija	44 (1,7)	▽	-	-	-	-
Slovaška	40 (1,3)	▼	-	57 (1,3)	-	-17 (1,8)
Slovenija	38 (1,1)	▼	49 (1,4)	56 (1,4)	-10 (1,7)	-18 (1,8)
Španija	44 (1,1)	▽	-	62 (1,2)	-	-18 (1,6)
Švedska <sup>1</sup>	78 (1,1)	▲	79 (1,0)	73 (1,2)	-1 (1,5)	5 (1,7)
<b>Evropsko povprečje ICCS 2022</b>	51 (0,3)					
<b>Evropsko povprečje ICCS 2016/2022</b>	56 (0,4)		63 (0,4)		-7 (0,5)	
<b>Evropsko povprečje ICCS 2009/2022</b>	51 (0,3)			56 (0,3)		-5 (0,5)

Učenci sodelujočih držav so izrazili **nekoliko višje zaupanje v evropske institucije kot v svoje nacionalne vlade.**

# ... in namera glasovanja na (evropskih) volitvah ... kot odrasli

Odstotki učencev, ki pričakujejo, da bodo verjetno ali zagotovo:

Izobraževalni sistem	volili na volitvah za Evropski parlament					volili na državnih volitvah				
	2022	2016	2009	Razlika (2022 : 2016)	Razlika (2022 : 2009)	2022	2016	2009	Razlika (2022 : 2016)	Razlika (2016 : 2009)
Bolgarija	54 (1,2) ▽	65 (1,2)	55 (1,3)	-11 (1,7)	-2 (1,7)	72 (1,1) ▽	79 (1,0)	69 (1,0)	-6 (1,5)	3 (1,5)
Hrvaška <sup>1</sup>	63 (1,0) △	76 (1,1)	-	-12 (1,5)	-	76 (0,9)	88 (0,8)	-	-12 (1,2)	-
Ciper	55 (0,9) ▽	-	59 (1,1)	-	-4 (1,4)	66 (1,2) ▼	-	75 (0,8)	-	-9 (1,5)
Estonija	49 (1,5) ▼	35 (1,1)	30 (1,0)	14 (1,8)	19 (1,7)	68 (1,4) ▽	77 (1,1)	73 (1,3)	-10 (1,8)	-5 (1,9)
Francija	71 (0,9) ▲	-	-	-	-	90 (0,7) ▲	-	-	-	-
Italija	71 (1,0) ▲	82 (0,7)	78 (0,9)	-11 (1,2)	-7 (1,3)	84 (0,8) △	90 (0,6)	88 (0,6)	-6 (0,9)	-4 (1,0)
Latvija <sup>1</sup>	49 (1,1) ▼	56 (1,3)	62 (1,1)	-7 (1,8)	-13 (1,6)	57 (1,4) ▼	78 (0,9)	77 (1,2)	-20 (1,7)	-20 (1,9)
Litva	59 (1,3)	70 (0,9)	58 (1,1)	-11 (1,6)	1 (1,8)	80 (1,0)	88 (0,6)	88 (0,8)	-7 (1,2)	-7 (1,3)
Malta	57 (1,0) ▽	69 (0,7)	60 (1,3)	-12 (1,2)	-3 (1,6)	71 (1,3) ▽	85 (0,6)	86 (1,2)	-13 (1,4)	-15 (1,8)
Nizozemska †	57 (1,3)	60 (1,3)	-	-2 (1,8)	-	74 (1,2) ▽	75 (1,2)	-	-1 (1,7)	-
Poljska	64 (1,1) △	-	50 (1,0)	-	14 (1,5)	86 (0,6) △	-	77 (1,0)	-	8 (1,2)
Romunija	75 (2,2) ▲	-	-	-	-	84 (1,8) △	-	-	-	-
Slovaška	57 (1,3) ▽	-	64 (1,5)	-	-7 (2,0)	73 (1,3) ▽	-	75 (1,2)	-	-2 (1,8)
Slovenija	50 (1,0) ▼	47 (1,2)	43 (1,0)	3 (1,6)	7 (1,4)	75 (1,0)	82 (0,8)	81 (0,8)	-7 (1,3)	-5 (1,3)
Španija	69 (1,0) △	-	68 (0,9)	-	1 (1,4)	81 (0,9) △	-	85 (0,8)	-	-4 (1,2)
Švedska <sup>1</sup>	70 (1,3) △	77 (1,1)	63 (1,3)	-7 (1,7)	7 (1,9)	90 (0,9) ▲	93 (0,5)	85 (0,9)	-3 (1,0)	5 (1,3)
<b>Evropsko povprečje ICCS 2022</b>	61 (0,3)					77 (0,3)				
<b>Evropsko povprečje ICCS 2016/2022</b>	58 (0,4)	64 (0,3)		-6 (0,5)		75 (0,4)	84 (0,3)		-9 (0,4)	
<b>Evropsko povprečje ICCS 2009/2022</b>	59 (0,3)		57 (0,3)		1 (0,5)	75 (0,3)		80 (0,3)		-5 (0,4)

# Pričakovanja učencev v zvezi z njihovo lastno prihodnostjo

Izobraževalni sistem	2022		2016	Razlike (2022 : 2016)
Bolgarija	50 (0,3)		50 (0,3)	0,2 (0,5)
Hrvaška <sup>1</sup>	52 (0,3)	△	48 (0,3)	4,2 (0,5)
Ciper	51 (0,3)		-	-
Estonija	50 (0,2)		49 (0,2)	0,4 (0,4)
Francija	49 (0,2)	▽	-	-
Italija	50 (0,2)		48 (0,2)	2,7 (0,4)
Latvija <sup>1</sup>	50 (0,3)		51 (0,2)	-1,0 (0,4)
Litva	49 (0,3)	▽	51 (0,2)	-2,1 (0,4)
Malta	50 (0,4)		52 (0,2)	-1,3 (0,5)
Nizozemska†	51 (0,2)	△	51 (0,3)	0,4 (0,5)
Norveška (9) <sup>1</sup>	51 (0,2)	△	52 (0,2)	-0,8 (0,4)
Poljska	51 (0,2)		-	-
Romunija	55 (0,4)	▲	-	-
Slovaška	47 (0,3)	▼	-	-
Slovenija	50 (0,2)	▽	47 (0,2)	2,3 (0,4)
Španija	48 (0,2)	▽	-	-
Švedska <sup>1</sup>	50 (0,3)		50 (0,4)	0,4 (0,6)
<b>Evropsko povprečje ICCS 2022</b>	50 (0,1)			
<b>Evropsko povprečje ICCS 2022/2016</b>	50 (0,1)		50 (0,1)	0,5 (0,1)

**2022: ED/SVN:** Večina učencev ima v povprečju pozitivna pričakovanja glede svoje individualne prihodnosti (82-94 %; SVN med 80-95%).

**V SVN ni razlik:** našel/-a stalno zaposlitev; v prostem času priložnost potovati v tujino; zaslužil/-a dovolj denarja, da si bom lahko ustvaril/-a družino.

**SVN ▽:** moj finančni položaj bo boljši od fin. položaja mojih staršev.

**SVN △:** našel/-la bom službo, ki mi bo všeč.

**Trend SVN (2016/2022):** povečanje pozitivnih pričakovanj učencev glede njihove individualne prihodnosti. Deleži učencev pri vsaki od postavk nekoliko zvišali, in sicer za od 2 odstotni točki do 9 odstotnih točk).



# Namesto zaključka

... močan občutek evropske identitete, ki se je sčasoma še okrepil. **Tudi v SVN.**

... **podpora sodelovanja v Evropi (tudi v SVN)** ... **podpora svobodi gibanja (SVN pod povprečjem)** ... a tudi **omejitvam gibanja (SVN nad povprečjem)** ...

... **priložnosti**, ki jih imajo učenci **za učenje o Evropi**, potrdile, da prevladuje učenje o evropski zgodovini. Razlike med državami. V **SVN precej priložnosti**.

... **povezava med državljsko vednostjo učencev in številnimi njihovimi stališči**. Kljub razlikam med državami ti rezultati še naprej kažejo na **pomembnost razvoja državljske vednosti** učencev v povezavi s stališči na tem področju.

... **zaupanje učencev v evropske institucije** (Evropska komisija, Evropski parlament) se je med cikloma 2016 in 2022 **zmanjšalo (tudi v SVN)**, pričakovanja učencev, da bodo **glasovali na evropskih volitvah se je zmanjšalo** (v **SVN** se je nekoliko **povečalo**).

... **pesimizem učencev iz SVN** glede **negativnih scenarijev prihodnosti Evrope**, večji **optimizem glede njihove individualne prihodnosti** (pa vendarle ne pri vseh učencih).

# Dostop, V & O

- Nacionalno poročilo:

